DOMSTOLENS DOM (Syvende Afdeling)

9. juni 2011 *

I sag C-361/10,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Conseil d'État (Belgien) ved afgørelse af 9. juli 2010, indgået til Domstolen den 19. juli 2010, i sagen:

Intercommunale Intermosane SCRL,

Fédération de l'industrie et du gaz

mod

État belge,

har

DOMSTOLEN (Syvende Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M.D. Šváby, og dommerne R. Silva de Lapuerta (refererende dommer) og G. Arestis,

* Processprog: fransk.

generaladvokat: E. Sharpston
justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Intercommunale Intermosane SCRL ved avocat J. Bourtembourg

— den belgiske regering ved J.-C. Halleux og T. Materne, som befuldmægtigede

— Republikken Østrig ved C. Pesendorfer, som befuldmægtiget

— Europa-Kommissionen ved M. Patakia og G. Zavvos, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 1 og 8 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester (EFT L 204, s. 37), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/48/EF af 20. juli 1998 (EFT L 217, s. 18, herefter »direktiv 98/34«).

2 Anmodningen er blevet fremsat i forbindelse med en tvist mellem Intercommunale Intermosane SCRL og Fédération de l'Industrie et du Gaz, der er en sammenslutning, hvis virksomhed drives uden vinding for øje, og État belge (den belgiske stat) vedrørende en lovgivning om minimumsforskrifter for sikkerhed for visse ældre elektriske installationer på arbejdsstedet.

Retsforskrifter

EU-retlige forskrifter

3 Artikel 1 i direktiv 93/34 bestemmer:

»I dette direktiv forstås ved:

1) »produkt«: alle produkter, der fremstilles industrielt, og alle landbrugsprodukter, herunder også fiskeriprodukter

[…]

3) »teknisk specifikation«: en specifikation, der indeholdes i et dokument, som fastlægger karakteristika for et produkt, som f.eks. kvalitet, brugsegenskaber, sikkerhed, dimensioner, herunder forskrifter for varen vedrørende handelsmæssig betegnelse, terminologi, symboler, prøvning og prøvningsmetoder, emballering, mærkning eller etikettering samt procedurer for overensstemmelsesvurdering

[…]

4) »andet krav«: et krav, der ikke er en teknisk specifikation, og som pålægges et produkt af bl.a. forbruger- eller miljøbeskyttelseshensyn, og som vedrører produktets livscyklus efter markedsføring, såsom betingelser for anvendelse, genanvendelse,

genbrug eller bortskaffelse, når disse betingelser kan influere betydeligt på sammensætningen af produktet, dets natur eller afsætningen af det

[…]

»11) »teknisk forskrift«: en teknisk specifikation eller et andet krav eller en forskrift vedrørende tjenester, herunder de administrative bestemmelser, der gælder herfor, som retligt eller faktisk skal overholdes ved markedsføring, levering eller anvendelse af en tjeneste, eller etablering af en operatør af tjenester i en medlemsstat eller i en væsentlig del af denne stat, samt medlemsstaternes love og administrative bestemmelser vedrørende forbud mod fremstilling, import, markedsføring eller anvendelse af et produkt eller forbud mod levering eller anvendelse af en tjeneste eller mod, at en tjenesteyder etablerer sig, jf. dog artikel 10.

[…]

[…]

Direktivet gælder ikke foranstaltninger, som medlemsstaterne anser for nødvendige inden for rammerne af traktaten for at sikre beskyttelsen af personer og navnlig arbejdstagere under anvendelsen af produkterne, såfremt foranstaltningerne ikke berører produkterne.««

4 Artikel 8, stk. 1, første afsnit, i direktiv 98/34 er affattet som følger:

»Med forbehold af artikel 10 sender medlemsstaterne straks Kommissionen ethvert udkast til teknisk forskrift, medmindre der er tale om en almindelig gengivelse af en

international eller europæisk standard, i hvilket tilfælde det vil være tilstrækkeligt at oplyse herom. De meddeler ligeledes Kommissionen grundene til, at det er nødvendigt at indføre en sådan teknisk forskrift, medmindre disse grunde allerede fremgår af udkastet.«

Nationale bestemmelser

5 Artikel 8-13 i den kongelige anordning af 2. juni 2008 om minimumsforskrifter for sikkerhed for visse ældre elektriske installationer på arbejdsstedet (*Moniteur belge* af 19. juni 2008, s. 31631, herefter »den kongelige anordning«) bestemmer:

»*Artikel 8.*

Elektriske installationer skal udføres på en sådan måde, at arbejdstagerne beskyttes mod risici, der skyldes direkte og indirekte kontakt, mod virkningerne af overspænding bl.a. på grund af manglende isolering, betjening og atmosfærisk påvirkning, mod brand og andre sundhedsrisici samt mod ikke-elektriske risici, der skyldes anvendelse af elektricitet.

Hvis det skønnes, at det ikke er muligt at eliminere de nævnte risici ved hjælp af foranstaltninger vedrørende installationens udformning eller gennem kollektive beskyttelsesforanstaltninger, skal adgang til sådanne installationer udelukkende forbeholdes arbejdstagere, hvis kompetence er kendetegnet ved kode BA4 eller BA5 i henhold til artikel 47 i [den generelle forskrift for elektriske installationer].

Artikel 9.

Elektrisk installation skal udføres således, at:

1) lysbuer og farlige overfladetemperaturer undgås

2) overophedning, ild og eksplosion undgås

Artikel 10.

Stk. 1. Hvert kredsløb skal være beskyttet af mindst én sikring, der afbryder en overbelastende strøm, før der kan opstå en overophedning, som kan skade isolering, forbindelser, ledninger eller miljøet.

Hvert kredsløb skal være beskyttet af en sikring, der afbryder en kortslutningsstrøm, før der opstår farlige virkninger.

Stk. 2. Uanset bestemmelserne i stk. 1 er det tilladt at undlade at beskytte visse kredsløb mod overbelastning, forudsat at de betingelser og vilkår, der er fastsat i artikel 119, 123 og 126 i [den generelle forskrift for elektriske installationer], er overholdt.

11.

Stk. 1. Artikel For at kunne arbejde uden strøm skal det gøres muligt at afbryde den elektriske installation eller individuelle elektriske kredsløb sikkert og pålideligt.

Stk. 2. Den funktionelle kontrol skal udføres på en sikker og pålidelig måde.

Stk. 3. Virkningerne af spændingsfald eller spændingsudfald og af, at spænding kommer tilbage, må ikke bringe arbejdstagernes sikkerhed i fare.

Artikel 12.

Elektrisk installation skal udføres med elektrisk materiel, der er konstrueret på en sådan måde, at det ikke bringer personers sikkerhed i fare, når installationen og vedligeholdelsen udføres korrekt og i overensstemmelse med formålet.

I givet fald skal materiellet modsvare bestemmelserne i de anordninger, der gennemfører de fællesskabsdirektiver, som finder anvendelse på dette område.

Artikel 13.

Det anvendte elektriske materiel skal enten ved sin konstruktion eller ved en yderligere beskyttelse tilpasses de eksterne påvirkninger og krav til brug, som gælder aktuelt, eller dem, der med rimelighed kan forventes i fremtiden.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

6 Ved stævning indgivet den 18. august 2008 til den forelæggende ret nedlagde sagsøgerne i hovedsagen påstand om annullation af den kongelige anordning.

7 Sagsøgerne i hovedsagen har til støtte for søgsmålet bl.a. gjort gældende, at der foreligger tilsidesættelse af direktiv 98/34, idet den kongelige anordning indeholder tekniske forskrifter, hvis udkast i overensstemmelse med direktivets artikel 8 skulle have været meddelt Kommissionen.

8 Det er på denne baggrund, at Conseil d'État har besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Er nationale standarder, såsom artikel 8-13 [i den kongelige anordning], der fastsætter krav vedrørende udførelsen af elektriske installationer, konstruktionen af elektrisk materiel og beskyttelse, som er forbundet med dette materiel med henblik på at sikre arbejdstageres sikkerhed, tekniske forskrifter i den forstand, hvori

dette udtryk er anvendt i artikel 1, nr. 11, i [direktiv 98/34], hvis udkast skal være genstand for en meddelelse i henhold til samme direktivs artikel 8, stk. 1, første afsnit?

2) Er nationale standarder, såsom artikel 8-13 [i den kongelige anordning], foranstaltninger i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i artikel 1, sidste afsnit, i direktiv 98/34, som medlemsstaterne anser for nødvendige for at sikre beskyttelsen af personer og navnlig arbejdstagere under anvendelsen af produkterne, og som ikke påvirker produkterne?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

9 Med sit første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 1, nr. 11), i direktiv 98/34 skal fortolkes således, at nationale bestemmelser som de i hovedsagen omhandlede er tekniske forskrifter i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i denne bestemmelse, hvis udkast skal være genstand for en meddelelse i henhold til dette direktivs artikel 8, stk. 1, første afsnit.

10 Det følger af fast retspraksis, at direktiv 98/34 har til formål gennem en præventiv kontrol at sikre varernes frie bevægelighed, der er en del af Den Europæiske Unions grundlag, og at en sådan kontrol er hensigtsmæssig i det omfang, tekniske forskrifter, som er omfattet af direktivet, kan udgøre hindringer for samhandelen mellem medlemsstater, idet sådanne kun kan tillades, såfremt de er nødvendige for at

tilgodese tvingende hensyn af almen interesse (jf. i denne retning dom af 30.4.1996, sag C-194/94, CIA Security International, Sml. I, s. 2201, præmis 40 og 48, og af 8.9.2005, sag C-303/04, Lidl Italia, sag C-303/04, Sml. I, s. 7865, præmis 22).

11 I den forbindelse bemærkes, at det ifølge retspraksis følger af artikel 1, nr. 11), i direktiv 98/34, at begrebet »teknisk forskrift« opdeles i tre kategorier, nemlig for det første »teknisk specifikation« som omhandlet i direktivets artikel 1, nr. 3), for det andet »andet krav« som defineret i artikel 1, nr. 4), og for det tredje forbud mod fremstilling, import, markedsføring eller anvendelse af et produkt, hvilket forbud er omfattet af samme direktivs artikel 1, nr. 11) (jf. bl.a. dom af 21.4.2005, sag C-267/03, Lindberg, Sml. I, s. 3247, præmis 54, og af 8.11.2007, sag C-20/05, Schwibbert, Sml. I, s. 9447, præmis 34).

12 Selv om det antages, at de omhandlede elektriske installationer kan kvalificeres som et »produkt« i henhold til artikel 1, nr. 1), i direktiv 98/34, skal det undersøges, om de omhandlede nationale bestemmelser i hovedsagen henhører under en af disse tre kategorier.

13 I den forbindelse er det for det første tilstrækkeligt at bemærke, at disse bestemmelser ikke henhører under den tredje kategori for tekniske forskrifter i henhold til artikel 1, nr. 11), i direktiv 98/34, idet de ikke indeholder et forbud mod fremstilling, import, markedsføring eller anvendelse af et produkt i henhold til denne bestemmelse.

14 For det andet skal det efterprøves, om de omhandlede nationale bestemmelser henhører under den første kategori for tekniske forskrifter i henhold til artikel 1, nr. 11), i direktiv 98/34, dvs. begrebet »teknisk specifikation«.

15 Det følger af retspraksis, at dette begreb, der er defineret i nævnte artikel 1, nr. 3), forudsætter, at den nationale foranstaltning nødvendigvis vedrører produktet eller dets emballering som sådan og således fastsætter de karakteristika, der kræves af et produkt (jf. Schwibbert-dommen, præmis 35 og den deri nævnte retspraksis).

16 Hvad angår de i hovedsagen omhandlede nationale bestemmelser bemærkes, at de minimumsforskrifter vedrørende udførelsen af visse elektriske installationer, som er fastsat i disse bestemmelser, har til formål at garantere sikkerhed for disse installationer med henblik på beskyttelse af de arbejdstagere, der anvender disse.

17 Det skal fastslås, at disse minimumsforskrifter indeholder en række krav og generelle formål vedrørende sikkerhed og beskyttelse uden nødvendigvis at henvise til det omhandlede produkt eller produktets emballering som sådan og følgelig ikke fastlægger produktets egenskaber.

18 De omhandlede nationale bestemmelser indeholder følgelig ikke tekniske specifikationer i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i direktiv 98/34.

19 For det tredje skal det efterprøves, om disse bestemmelser henhører under den anden kategori af den tekniske forskrift, der er omhandlet i artikel 1, nr. 11), i direktiv 98/34, nemlig begrebet »andet krav«.

20 Ifølge retspraksis skal minimumsforskrifter for at blive anset for et »andet krav« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 1, nr. 4), i direktiv 98/34, udgøre en »betingelse«, der kan influere betydeligt på sammensætningen af produktet, dets natur eller afsætningen af det (jf. i denne retning Lindberg-dommen, præmis 72).

21 Henset til den generelle karakter af de pågældende forskrifter, kan disse ikke udgøre sådanne betingelser og kan følgelig heller ikke kvalificeres som »andet krav« i henhold til artikel 1, nr. 4).

22 På baggrund af det ovenstående skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 1, nr. 11), i direktiv 98/34 skal fortolkes således, at nationale bestemmelser som de i hovedsagen omhandlede ikke udgør tekniske forskrifter i den betydning, hvori udtrykket er anvendt i denne bestemmelse, hvis udkast skal være genstand for en meddelelse i henhold til direktivets artikel 8, stk. 1, første afsnit.

Det andet spørgsmål

23 Henset til besvarelsen af det første spørgsmål, er det ufornødent at besvare det andet spørgsmål.

Sagens omkostninger

24 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Syvende Afdeling) for ret:

Artikel 1, nr. 11), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/48/EF af 20. juli 1998, skal fortolkes således, at nationale bestemmelser som de i hovedsagen omhandlede ikke udgør tekniske forskrifter i den betydning, hvori udtrykket er anvendt i denne bestemmelse, hvis udkast skal være genstand for en meddelelse i henhold til direktivets artikel 8, stk. 1, første afsnit.

Underskrifter